

HET ARNHEMSE BROEK

het broek - statenkwartier - van verschuierwijk - rijnwijk

SOCIAAL EN FYSIEK WIJKPERSPECTIEF

INDEX - SOCIAAL EN FYSIEK WIJKPERSPECTIEF

INLEIDING

VISIE HET ARNHEMSE BROEK VOOR DE KOMENDE TIEN JAAR	4

SOCIAAL WIJKPERSPECTIEF

1. EEN WIJK WAAR BEWONERS ACTIEF ZIJN	5

A. AMBITIE	5
B. HUIDIGE SITUATIE	5
C. UITWERKING	7

2. EEN WIJK WAAR DE JEUGD FIJN KAN OPGROEIEN	8

A. AMBITIE	8
B. HUIDIGE SITUATIE	8
C. UITWERKING	10

3. EEN WIJK WAAR BEWONERS OUD KUNNEN WORDEN	12

A. AMBITIE	12
B. HUIDIGE SITUATIE	12
C. UITWERKING	14

4. EEN WIJK WAAR BEWONERS PRETTIG MET ELKAAR SAMENLEVEN	16

A. AMBITIE	16
B. HUIDIGE SITUATIE	16
C. UITWERKING	18

FYSIEK WIJKPERSPECTIEF

5. RUIMTELIJK BEELD	22

A. DE AMBITIE	22
B. HUIDIGE SITUATIE	22
C. UITWERKING	22

6. BUITEN GEWOON BETER (BGB)	24

A. DE AMBITIE	24
B. HUIDIGE SITUATIE	24
C. UITWERKING	24

7. HERINRICHTING JOHAN DE WITTLAAN - LANGZAAM SNELLER	26
A. DE AMBITIE	26
B. HUIDIGE SITUATIE	26
C. UITWERKING	26
8. HERONTWIKKELING EMPLACEMENT	27
A. DE AMBITIE	27
B. HUIDIGE SITUATIE	27
C. UITWERKING	27
9. ONTWIKKELINGEN VAN OLDENBARNEVELDTSTRAAT EN OMGEVING	28
A. DE AMBITIE	28
B. HUIDIGE SITUATIE	28
C. UITWERKING	28
10. SPREIDING BASISCHOLEN	30
A. DE AMBITIE	30
B. HUIDIGE SITUATIE	30
C. UITWERKING	30
11. DE SYMFONIE EN OMGEVING	31
A. DE AMBITIE	31
B. HUIDIGE SITUATIE	31
C. UITWERKING	31
12. SPOORZONE TUSSEN VOSDIJK EN OUDE ZEVENAARSEWEG	32
A. DE AMBITIE	32
B. HUIDIGE SITUATIE	32
C. UITWERKING	32
13. DE WONINGEN - ALGEMEEN	33
A. DE AMBITIE	33
B. HUIDIGE SITUATIE	33
C. UITWERKING	33
14. DE CORPORATIEWONINGEN	34
A. DE AMBITIE	34
B. HUIDIGE SITUATIE	34
C. UITWERKING	34
15. COLOFON	35

VISIE HET ARNHEMSE BROEK VOOR DE KOMENDE TIEN JAAR

In 2005 publiceerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid het rapport 'Vertrouwen in de Buurt', met als kernbegrip Sociale Heroering. Er wordt aangestuurd op maatwerk om de sociale cohesie in wijken te versterken, en daarmee anonimiteit, vervreemding, onveiligheid, criminaliteit en afnemend welzijn tegen te gaan. Ook moet de groeiende kloof tussen overheid en burgers worden overbrugd.

Als antwoord hierop ontwikkelde het Arnhemse Broek een wijkvisie, gebaseerd op de belangrijkste uiterlijke kenmerken van de wijk, sterke en zwakke punten, en bedreigingen en kansen.

Zo ontstond een wijkvisie met een integraal beeld op de fysieke, sociale- en wijkeconomische ontwikkelingsmogelijkheden van de wijk in de komende tien jaar, geredeneerd vanuit de wijk. Het is een startdocument voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen.

SOCIAAL WIJKPERSPECTIEF

Over ambities, de stand van zaken en het realiseren van ambities in een wijk waar:

- » Bewoners actief zijn
- » De jeugd fijn kan opgroeien
- » Bewoners oud kunnen worden
- » Bewoners prettig met elkaar samenleven

FYSIEK WIJKPERSPECTIEF

Over ambities, de stand van zaken en het realiseren van ambities rond:

- » Ruimtelijk beeld
- » Buiten Bewoon Beter (BGB)
- » Herinrichting Johan de Wittlaan - langzaam sneller
- » Herontwikkeling emplacement
- » Ontwikkelingen Van Oldenbarneveldtstraat en omgeving
- » Spreiding basisscholen
- » De Symfonie en omgeving
- » Spoorzone tussen Vosdijk en Oude Zevenaarseweg
- » De woningen - algemeen
- » De corporatiewoningen

SOCIAAL WIJKPERSPECTIEF

1. EEN WIJK WAAR BEWONERS ACTIEF ZIJN

A. AMBITIE

- » Arnhemse Broek moet een wijk worden waar bewoners die kunnen werken, betaald werk hebben. Een wijk waar mensen zich door vrijwilligerswerk actief inzetten voor de leefbaarheid van de wijk en voor wijkbewoners die wel wat ondersteuning kunnen gebruiken.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Arnhemse Broek is nu een wijk met een hoge werkloosheid. Veel bewoners hebben een laag inkomen. Onder de Oud-Broekenaren zijn families waar al meerdere generaties lang werkloosheid bij het normale levenspatroon behoort. Deze bewoners draaien niet goed mee in de maatschappij, staan voor een deel daarbuiten en hebben achterstanden op vele fronten. Deze bewoners weten vaak niet zelfstandig de weg te vinden om uit deze situatie te komen.
- » Dit 'buiten de normale samenleving staan', gaat bij een aantal families samen met crimineel gedrag en overlast voor anderen.

Informatie uit:

Beeld van de wijk, bevolkingsenquête Companen in 't Arnhemse Broek, december 2007:

Tabel: Het Arnhemse Broek. Gemiddeld besteedbaar inkomen per jaar (2004) en niet-werkende werkzoekenden als percentage van de potentiële beroepsbevolking (2007), Het Broek, Statenkwartier, Van Verschuierwijk, Gemeente Arnhem.

	Het Broek	Statenkwartier	Van Verschuierwijk	Gemeente Arnhem
Gemiddeld inkomen	€ 14.300	€ 14.500	€ 12.900	€ 16.900
Niet-werkende werkzoekenden	12%	12%	19%	8%

- » Alle buurten van het Arnhemse Broek kennen een hoger percentage werklozen dan gemiddeld in de gemeente Arnhem. Daarbij ligt het percentage werklozen dat op zoek is naar een baan, in de Van Verschuierwijk aanzienlijk hoger dan in het Statenkwartier en Het Broek.
- » Verder is het aandeel werkzame personen onder de niet-westerse allochtone bevolking relatief laag (ca. 40%) in verhouding tot de autochtone bevolking (ca. 70%) en de westers allochtonen (ca. 60%).
- » Daarnaast moet worden opgemerkt dat in de wijk ook veel verborgen werkloosheid aanwezig is. Schoolverlaters bijvoorbeeld, die zich niet als werkzoekend hebben aangemeld. Voor de duidelijkheid: in de cijfers kan alleen de geregistreerde werkloosheid in beeld worden gebracht.

Uit verslag van de Bewonersavond 15 januari 2008:

Actief zijn voor de wijk

Het grootste deel van de bewoners dat zich uitgesproken heeft, is van mening dat mensen zich actief moeten inzetten voor een fijne wijk. Bewoners willen bijvoorbeeld vrijwilligerswerk in de wijk doen. Tijdens gesprekken bij de kraam kwam verder naar voren dat bewoners vinden dat ook andere bewoners actief moeten zijn in de wijk. Daarbij moet nadrukkelijker aan mensen worden gevraagd welke vorm van actieve bijdrage ze zouden willen/kunnen leveren.

Betaald werk belangrijk

De bewoners van het Arnhemse Broek vinden het belangrijk om betaald werk te hebben. Enkele bewoners geven ook aan belangstelling te hebben voor een bedrijf aan huis. Vanuit de zaal wordt ook gesproken over het bevorderen van klein ondernemerschap in de wijk. Daarnaast zegt men dat werklozen geholpen moeten worden bij het zoeken van een baan. Ook jongeren verdienen extra aandacht bij het creëren van mogelijkheden voor een goede toekomst.

Sporten in het Arnhemse Broek

Uit de ingeleverde vragenlijsten blijkt dat 75% van de bevolking in de wijk vindt, dat er in het Arnhemse Broek sportvoorzieningen zouden moeten komen. Over de vraag of hier ook een financiële bijdrage voor kan worden gevraagd, zijn de meningen verdeeld. Ook uit de ingeleverde kaartjes komt de mogelijkheid om te sporten (voor jong en oud) naar voren.

C. UITWERKING

BETAALD WERK

- » Werklozen krijgen van het CWI actieve ondersteuning bij het vinden van werk. Daarbij moet meer worden gestimuleerd om juist ook buiten de wijk de vleugels uit te slaan. Dit levert immers contacten op met andere dan wijkbewoners. Banenprojecten, werk/leertrajecten en werkervaringsplaatsen helpen werkloze bewoners, waaronder ook jongeren, om (opnieuw) een plek te veroveren op de arbeidsmarkt. Door intensieve samenwerking tussen CWI, UWV, gemeente en potentiële werkgevers kunnen werkzoekenden gericht worden geschoold voor functies bij deze werkgevers.
- » Bewoners krijgen kansen om aan huis een kleinschalige onderneming te starten. De start en groei van de kleine ondernemingen worden gefaciliteerd door het bieden van (micro)kredieten en de startende ondernemers krijgen ondersteuning bij het maken van bedrijfsplannen en bij hun administratieve werkzaamheden. De gemeente zoekt daartoe ook samenwerking met de Kamer van Koophandel.

BURENHULP- EN VRIJWILLIGERSCENTRALE

- » Arbeidsparticipatie is de manier om vooruit te komen in het leven, maar niet alleen zaligmakend. Een wijk waar bewoners bij elkaar betrokken zijn, leeft. Een vrijwilligers- en burenhulpcentrale, die ondergebracht wordt bij de Symfonie, stimuleert wijkbewoners van Arnhemse Broek tot onderlinge hulpverlening. Vrijwilligers runnen deze centrale, met ondersteuning van professionals van Rijnstad. De centrale bemiddelt actief tussen vraag en aanbod van vrijwillige burenhulp en van vrijwilligerswerk bij organisaties in de wijk. Daarmee wil de centrale zowel (werkloze) wijkbewoners als ook vitale ouderen stimuleren om hun talenten in te zetten voor de wijk. De centrale beperkt zich niet tot het open stellen van een vacaturebank, maar werft vrijwilligers en gaat naar organisaties toe om de vraag naar vrijwilligers aan te boren. Dit actief optreden is een noodzakelijke voorwaarde voor succes.
- » Net zoals niet iedereen zelfstandig de arbeidsmarkt kan betreden, komen sommige mensen niet zelfstandig aan de slag in het vrijwilligerswerk. Ook hierbij worden bepaalde competenties gevraagd, die aangeleerd moeten worden. Om bewoners de drempel naar het vrijwilligerswerk over te helpen, biedt Rijnstad professionele begeleiding aan. Een investering overigens die we ook zien als een mogelijke eerste stap naar de betaalde arbeidsmarkt.

SPORT VERBROEDERT EN HOUDT DE MENS GEZOND

- » Arnhemse Broek heeft een sportzaal waar wijkbewoners verschillende sporten kunnen doen. Deze zaal wordt professioneel beheerd.
- » Een buurtsportvereniging huurt de zaal. Wijkbewoners zijn lid van de vereniging. De contributie van de vereniging is afgestemd op de draagkracht van de bewoners, zodat iedereen in principe de gelegenheid heeft om deel te nemen.
- » Door het organiseren van wijksporevenementen wordt de sport levendig gehouden en ook de contacten tussen verschillende groepen.
- » Ook het nieuw aan te leggen sportveld aan de Thorbeckestraat kan hiervoor worden ingezet. In de twee voetbalkooien zijn activiteiten mogelijk.

BETROKKENHEID DOOR PARTICIPATIE: WIJKPLATFORM, SERIEUS OVERLEGORGAAN

- » Het Wijkplatform blijft bestaan: het is het overlegorgaan tussen gemeente en bewoners. In het Wijkplatform praten wijkbewoners mee over de plannen voor hun wijk en hebben ze medezeggenschap over de besteding van budgetten. Zo werken ze mee aan de toekomst van hun wijk. Het Wijkplatform is een orgaan waar de toekomst van de wijk vorm krijgt.

2. EEN WIJK WAAR DE JEUGD FIJN KAN OPGROEIEN

A. AMBITIE

- » De jeugd is de toekomst van de wijk, en het is nodig om daarin te investeren. Arnhemse Broek moet een plezierige wijk zijn om in op te groeien en waar jongeren zich thuis voelen. Ook is het van belang dat jongeren leren hun verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van de leefbaarheid in hun wijk. In de gewenste situatie zijn ouders betrokken bij de opvoeding en activiteiten van hun kinderen en nemen daarin hun eigen verantwoordelijkheid.
- » Het realiseren van deze ambitie vereist inspanningen over een lange termijn. Niet alle maatregelen kunnen voortkomen uit een wijkvisie; ook maatregelen op andere terreinen (werkloosheidsbestrijding, aanpak criminaliteit, bevorderen scholing) zijn daarvoor nodig.
- » In deze wijkvisie wordt een aantal maatregelen genoemd die op korte termijn nodig zijn, om op langere termijn effect te sorteren.

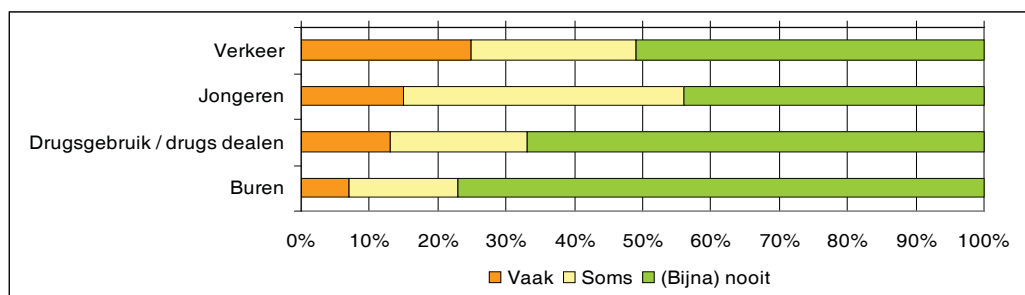
B. HUIDIGE SITUATIE

- » Arnhemse Broek heeft een jonge bevolking en met name in de buurt Het Broek wonen relatief veel jongeren tot en met 24 jaar. 36% van de bewoners van Het Broek is jonger dan 25, in de gemeente Arnhem als geheel ligt dat percentage op 29% (Statistieken gemeente Arnhem, 2007). Deze grote groep jongeren vormt een aandachtspunt voor de wijk.
- » Er spelen veel maatschappelijke problemen in het Arnhemse Broek die niet van de ene op de andere dag gekeerd kunnen worden. Het zijn vooral jongeren die deze problemen veroorzaken, mede als product van het sociale milieu waarin ze opgroeien. Milieus waarin (kleine) criminaliteit, verslaving, schuldproblemen, langdurige werkloosheid, maatschappelijke isolatie, gebrek aan integratie veel voorkomende verschijnselen zijn.

OVERLAST DOOR JONGEREN.

- » Uit de bevolkingsenquête van Companen (december 2007) blijkt dat bewoners van het Arnhemse Broek jongeren zien als een van de belangrijkste veroorzakers van overlast (zie de figuur). Ruim de helft van de wijkbewoners ervaart wel eens overlast van hangjongeren. Veel van deze bewoners willen dat overlast van hangjongeren met prioriteit wordt aangepakt.

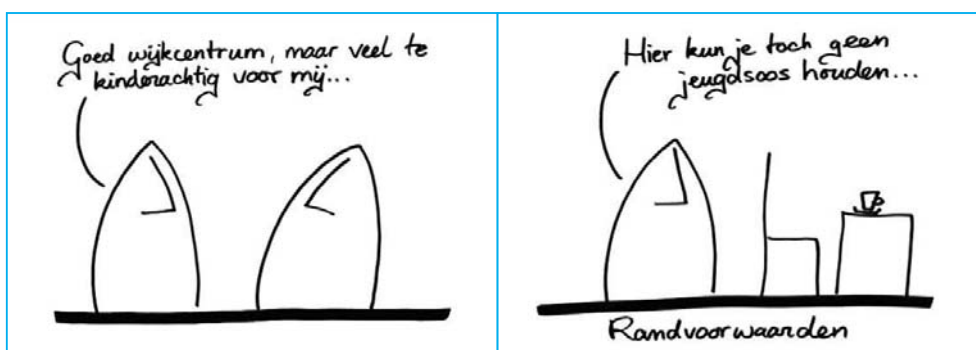
Figuur: Het Arnhemse Broek. Overlastveroorzakers

Bron: Bewonersenquête Companen, 2007.

GEBREK AAN EEN HANGPLEK.

- » De reden dat veel jongeren in de wijk rondhangen, heeft voor een deel te maken met het feit dat er voor hen weinig te doen is in de eigen wijk. Uit de bevolkingsenquête van Companen (december 2007) blijkt ook dat zo'n driekwart van de bewoners vindt dat er te weinig voorzieningen zijn voor jongeren vanaf ca. 13 jaar (waaronder een geschikte hangplek). Voor de jeugd tot 13 jaar biedt de Symfonie een breed activiteiteenaanbod.

OPVOEDING EN GRENZEN STELLEN.

- » Een (groot) deel van het gedrag van de jeugd is terug te voeren op hun opvoeding. Sommige ouders in het Arnhemse Broek hebben moeite met de opvoeding van hun kinderen, moeite om hun kinderen de baas te blijven. Daarnaast zijn er ouders die zich weinig verantwoordelijk voelen voor het gedrag dat hun kinderen buitenshuis vertonen. Op straat misdragen de kinderen zich en gebruiken zij grof taalgebruik. Zij worden daar vervolgens niet op gecorrigeerd. Ook de buurtbewoners die op straat te maken krijgen met deze jongeren zeggen er vaak niks van, uit angst voor een grote mond (of erger).

SCHOOLUITVAL EN WERKLOOSHEID.

- » Een ander probleem ten aanzien van jongeren in het Arnhemse Broek is schooluitval. Een deel van de jongeren uit de wijk heeft moeite met het afronden van een opleiding en verlaat vroegtijdig de schoolbanken. Een kwart van de meldingen bij Leerplichtzaken in Arnhem is afkomstig uit het Arnhemse Broek. Zelfs op de basisscholen komt schooluitval voor. Een probleem dat ook met de schooluitval samenhangt, is de werkloosheid onder jongeren in het Arnhemse Broek. Deze is ook hoger dan het Arnhemse Gemiddelde. 3,7% van de 15 tot 24-jarigen in het Arnhemse Broek is werkloos (1,9% gemiddeld in Arnhem). Van de 25 tot 34-jarigen is 11% werkloos (6,4% gemiddeld in Arnhem).

C. UITWERKING

STRENG TOEZICHT DOOR DE SAMENWERKENDE INSTELLINGEN

- » Streng toezicht op het sociaal gedrag van jongeren in het Arnhemse Broek is nodig. Grenzen stellen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Jongeren moeten weten hoe ver ze kunnen gaan. Wie grenzen overschrijdt, moet daarop worden aangesproken. Ook de ouders moeten worden aangesproken op het gedrag van hun kinderen. Eenmalig ingrijpen is in sommige gevallen onvoldoende. Gezinnen waarbij de kinderen structureel onwenselijk gedrag vertonen en de ouders onvoldoende toezicht houden, moeten daarom trajectbegeleiding krijgen bij de opvoeding.
- » Hier liggen taken voor de hulpverlenende instellingen, zoals Jeugdzorg en Maatschappelijk werk, die in strikte samenwerking met elkaar en met de politie de probleemgezinnen moeten gaan benaderen en in begeleiding nemen. Een belangrijke voorwaarde om dit goed te laten functioneren, is dat bewoners die overlast van jongeren ervaren hier melding van maken bij de politiepost in de wijk.
- » Ook moet er streng toezicht zijn op het nakomen van de verplichtingen die jongeren hebben. In geval van schoolverzuim moeten jongeren én ouders daar direct op aangesproken worden door de schoolverzuimmedewerker op de scholen voor voorgezet onderwijs. Al dan niet in de vorm van trajectbegeleiding kan, indien nodig, worden gekeken naar de beste manier om het schoolverzuim terug te dringen.

BETROKKENHEID VAN OUDERS BIJ DE OPVOEDING

- » De opvoeding van kinderen is in eerste instantie een taak van de ouders. De volgende maatregelen kan de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding vergroten en ouders ondersteuning bieden bij de opvoeding van hun kinderen:

VOORTZETTING EN UITBREIDING PROJECT 'ACHTER DE VOORDEUR'

- Gezinnen waar problemen spelen, moeten meer en actievere ondersteuning krijgen vanuit de hulpverlening. Wanneer gesignaleerd wordt dat ouders hulp kunnen gebruiken bij de opvoeding van hun kinderen of anderszins, moeten deze signalen snel worden doorgespeeld naar de juiste instantie die daar vervolgens actief mee aan de slag gaat. Samenwerking tussen de verschillende instanties is hierbij van groot belang.
- Volkshuisvesting en Rijnstad zijn gestart met het 'Achter de Voordeur' project. Bij dit project zijn huisbezoeken afgelegd bij de bewoners van onder andere de Van Verschuerwijk. Huishoudens waar problemen spelen worden tijdens deze huisbezoeken naar de juiste instanties doorverwezen of krijgen een vervolgspraak. Het project leent zich uitstekend voor toepassing in alle buurten van het Arnhemse Broek.

CENTRUM JEUGD EN GEZIN

- De wijk heeft een professioneel aanspreekpunt nodig waar ouders voor hulp bij de opvoeding terecht kunnen. Een Centrum voor Jeugd en Gezin, dat volgens de kabinetsplannen in ieder geval in elke aandachtswijk moet komen, kan deze taak vervullen. Ouders die vragen of problemen hebben, kunnen daar terecht voor professioneel advies en ondersteuning. Probleem is natuurlijk dat juist de groep ouders die het 't hardst nodig heeft, die hulp vaak niet zoekt. Daarom blijft het erg belangrijk dat projecten als 'Achter de Voordeur' worden voortgezet. Deze huisbezoeken leveren de noodzakelijke signalen op voor nadere hulpverlening en begeleiding. Met deze aanpak worden ook ouders bereikt die uit zichzelf niet om hulp vragen.
- De Symfonie, de centrale ontmoetingsplek voor de wijk, is de locatie bij uitstek voor het Centrum voor Jeugd en Gezin.

OPVOEDCURSUSSEN

- Een breed aanbod aan opvoedcursussen kan ouders helpen bij de opvoeding van hun kinderen. Het huidig aanbod van dergelijke cursussen is nog onvoldoende om tegemoet te komen aan de problematiek die op dit gebied speelt in Arnhemse Broek, en zal daarom uitgebreid moeten worden.

- Actieve werving moet ervoor zorgen dat de ouders ook daadwerkelijk deze cursussen gaan volgen. De scholen kunnen hierbij een goede rol vervullen, maar ook de hulpverleners en sociaal cultureel werkers die binnen hun werkzaamheden met kinderen, jongeren en hun ouders in contact komen. Opnieuw kan het project 'Achter de voordeur' cursisten aanleveren. Maar ook de politie moet hiernaar verwijzen.
- De brede school De Symfonie is de aangewezen locatie om deze opvoedcursussen te organiseren. Ook het Centrum voor Jeugd en Gezin zou dit kunnen bevorderen.

ouders stimuleren tot deelname schoolactiviteiten

- Scholen staan doorgaans te springen om meer vrijwilligers voor het organiseren van allerlei schoolactiviteiten. Juist in Arnhemse Broek, waar betrokkenheid van ouders bij scholen van hun kinderen ook voor de ouders zelf heel goed zou kunnen zijn, is het moeilijk om ze hiervoor warm te krijgen. Het vraagt de inspanning van alle instanties die in de wijk actief zijn, om ouders te stimuleren zich in te zetten voor de scholen van hun kinderen. Vooral ook de Vrijwilligerscentrale heeft hier een functie in. Samenwerking tussen de instanties ook op dit vlak, kan tot resultaat leiden. Mogelijk zou het Centrum voor Jeugd en Gezin ook dit soort 'maatschappelijke participatie' van ouders kunnen helpen stimuleren.

JONGEREN MEER BETROKKEN BIJ DE (WIJK)SAMENLEVING

HANGPLEK

- Jongeren hebben hun eigen plek nodig om elkaar te ontmoeten en zich te vermaken. Nu is die er niet. Om de Symfonie ook voor jongeren aantrekkelijk te maken, krijgen de jongeren daar een eigen plek. Deze plek wordt in samenspraak met de jongeren zelf ingericht en samen met hen wordt er ook een activiteitenprogramma samengesteld. Voordeel van deze locaties is, dat er automatisch een vorm van toezicht is, zonder dat daarvoor een toezichthouder voortdurend bij de jongeren hoeft te zijn. Jongeren kunnen daardoor toch een gevoel van vrijheid hebben.

Ondersteuning bij schoolkeuze

- Jongeren krijgen vaak onvoldoende ondersteuning van hun ouders bij hun schoolloopbaan. En een goede schoolloopbaan is nou juist zo belangrijk voor een goede toekomst. Het is duidelijk dat veel jongeren hierbij intensieve ondersteuning en begeleiding kunnen gebruiken. Nu komt het vaak voor dat jongeren uit het Arnhemse Broek vroeg-tijdig hun opleiding verlaten. De ondersteuning kan professioneel georganiseerd worden. Een maatjesproject kan hierbij een goede aanvulling zijn. Iedere jongere die zich daarvoor aanmeldt (en/of hiertoe gestimuleerd wordt door de school) krijgt een vrijwillige begeleider toegewezen (een maatje), die de jongere begeleidt bij zijn schoolloopbaan en eventuele keuzes daarin. Geen gemakkelijk initiatief. De vrijwillige begeleiders, (wijk)bewoners die hiervoor de competentie hebben, zullen daartoe moeten worden geworven en ook bijgeschoold. De vrijwilligerscentrale kan hierin een belangrijke rol vervullen. De scholen en beroepsopleidingen uit de omgeving zullen hier ook hun medewerking aan moeten geven. Hopelijk leidt dit alles ertoe, dat jongeren minder vaak vroegtijdig hun opleiding zullen verlaten.

Ook begeleiding tijdens de vervolgopleiding

- Het begeleidings- of maatjesproject kan in tijd verlengd worden naar de vervolgopleiding en bij de start op de arbeidsmarkt. Ook bij het vinden (en behouden!) van een passende baan hebben veel jongeren immers begeleiding nodig. Daarom is het belangrijk dat jongeren in de verschillende fasen van het onderwijs een vorm van begeleiding blijven houden en vanuit dat continuüm ondersteuning krijgen bij het afronden van hun opleiding en het vinden van een passende baan.
- Vanuit die begeleiding moeten ook de mogelijkheden van leer-werk trajecten en projecten als het Vitesse-project 'Scoren door scholing' nadrukkelijk worden aangereikt. Dit zijn belangrijke aanvullingen op het reguliere onderwijs voor de voorbereiding op de arbeidsmarkt voor jongeren uit het Arnhemse Broek. Voor hen kunnen deze trajecten het juiste zetje in de rug naar een goede toekomst betekenen.

3. EEN WIJK WAAR BEWONERS OUD KUNNEN WORDEN

A. AMBITIE

- » Arnhemse Broek moet een vriendelijke wijk voor ouderen worden. Senioren moeten er graag blijven wonen, maar er ook kunnen blijven wonen. Er zullen dus voldoende geschikte woningen moeten zijn en als het nodig is, voldoende zorg, zowel professioneel als informeel door vrijwilligers en door burenhulp. In de wijk moeten dan voldoende voorzieningen voor de dagelijkse behoeften zijn. Door de aanwezigheid van bushaltes, zal het voor ouderen gemakkelijk zijn om naar het centrum te gaan of naar voorzieningen in en buiten de wijk.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Arnhemse Broek is een jonge wijk. Ten opzichte van Arnhem als geheel wonen er weinig ouderen. Volgens informatie uit: "Beeld van de wijk, bevolkingsenquête Companen in 't Arnhemse Broek, december 2007" blijkt de volgende leeftijdsverdeling in de wijk:

Tabel: Bevolkingsopbouw naar leeftijd (%), Het Broek, Statenkwartier, Van Verschuierwijk, gemeente Arnhem, 2007.

Leeftijdsklassen:	Het Broek	Statenkwartier	Van Verschuierwijk	Gemeente Arnhem
0- 17 jr.	23%	19%	17%	19%
18-24 jr.	13%	12%	6%	10%
25- 39 jr.	35%	32%	40%	26%
40-49 jr.	14%	14%	18%	15%
50-64 jr.	10%	14%	13%	17%
65+	6%	8%	7%	13%

Bron: Gemeente Arnhem, 2007.

- » Kinderen en jeugd. In de buurt Het Broek wonen in verhouding tot de andere buurten en de gemeente Arnhem veel kinderen tot 18 jaar. De jeugd van 18 tot 25 jaar is in vergelijking met de andere buurten en de gehele gemeente ondervertegenwoordigd in de Van Verschuierwijk.
- » Veel jonge huishoudens. Relatief veel bewoners van Het Arnhemse Broek hebben een leeftijd tussen de 25 en 39 jaar. Dit geldt voor alle buurten in de wijk het Arnhemse Broek, maar het sterkst voor de Van Verschuierwijk.
- » Weinig ouderen. Relatief weinig mensen in de wijk zijn ouder dan 65 jaar. Ook de leeftijdsgroep tussen de 50 en 64 jaar is relatief kleiner dan in de gemeente Arnhem.
- » Niettemin wonen er ouderen: in de wijken Het Broek, Statenkwartier en Van Verschuierwijk gaat het om resp. 16%, 22% en 20% vijftigplussers. Het aantal en aandeel senioren zal de komende jaren ook groeien.

- » De wijk is nu weinig afgestemd op haar oudere bevolking. De wijk heeft te weinig gelijkvloerse woningen, wat beperkingen oplevert voor ouderen die niet meer zo mobiel zijn. Thuiszorg is wel goed geregeld in de wijk. Bij een grotere zorgvraag zijn er echter geen geschikte woonvoorzieningen waar ouderen kunnen wonen en zorg op maat kunnen krijgen. Daarvoor moeten ze de wijk uit, bijvoorbeeld naar verzorgingshuis Waelstaete in Presikhaaf.
- » De wijk heeft voor ouderen onvoldoende voorzieningen voor dagelijkse behoeften: er is één supermarkt, weinig brievenbussen en geen postkantoor.
- » Veel senioren in de wijk leven in een sociaal isolement. Dit geldt vooral voor autochtone ouderen; bij allochtonen zie je meer, dat familienetwerken binnen de wijk bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid.
- » Het Sint Peters Gasthuis is een steunpunt voor ouderen in de wijk. Vanuit deze locatie gaan ouderenwerkers van SWOA op huisbezoek en bieden zij senioren begeleiding. Het is een ontmoetingsplek voor ouderen. De Symfonie richt zich nu met haar activiteiten niet op ouderen.
- » Echter, het reguliere aanbod van diensten zoals die van het Sint Peters Gasthuis, bereikt veel van de vereenzaamde ouderen niet. Een aantal van deze ouderen heeft psychische en/of verslavingsproblemen. Er is nogal wat verborgen leed onder deze groep ouderen.

Uit verslag van de Bewonersavond 15 januari 2008:

Geschikte seniorenwoningen

De bewoners vinden dat ouderen, ook als zij minder mobiel zijn, in het Arnhemse Broek moeten kunnen blijven wonen. Veel mensen geven ook aan dat het Arnhemse Broek een fijne wijk is om oud te worden. De wijk is echter nog niet helemaal goed toegerust voor senioren; men vindt dat er te weinig (geschikte) seniorenwoningen zijn in de wijk. Een geschikte seniorenwoning is bij voorkeur een huurwoning. Een andere mogelijkheid is het geschikt maken van de huidige (eigen) woning. Hiertoe zouden wel maatregelen genomen moeten worden om bureaucratie en kosten te verminderen.

Voorzieningen

Bewoners missen voorzieningen die vooral voor ouderen belangrijk zijn om in de buurt te hebben: De supermarkt wordt vaak genoemd, maar ook een postkantoor en extra brievenbussen.

Uit de Buurtconsultatieronde met professionals:

Volgens de ouderenwerker van SWOA moet de wijkvisie aandacht besteden aan de groep ouderen die (ook door SWOA) moeilijk te bereiken zijn. Dit is de groep die te maken heeft met verwaarlozing, vervuiling, financiële, psychische of verslavingsproblemen en vaak in een isolement leeft. Het verborgen leed, zoals hij het noemt. Sinds er een Turkse ouderenwerker in de wijk is, komen ook Turkse ouderen naar het steunpunt St Peters Gasthuis. Er zijn nog niet veel contacten tussen Turkse en Nederlandse ouderen, maar dit komt soms wel op gang (bijvoorbeeld tijdens de eettafel op de dag voor ouderen). Toch blijft het lastig vanwege de taalbarrière.

C. UITWERKING

- » Om het Arnhemse Broek tot een wijk te maken, waarin ouderen ook prettig kunnen wonen en blijven wonen, zijn de volgende aandachtspunten benoemd:

SUPERMARKT

- » De gemeente heeft zich ingespannen voor een nieuwe supermarkt in de wijk. Deze kwam er eind januari 2009. De aanwezigheid van een supermarkt in de wijk is voor alle bewoners van Arnhemse Broek prettig. Dit punt wordt in dit hoofdstuk genoemd omdat het voor oudere bewoners, die vaak minder mobiel zijn, extra belangrijk is dat er een voorziening voor dagelijkse boodschappen op korte afstand aanwezig is. Alternatief voor een supermarkt (of aanvullend op een supermarkt die minder m2 oppervlakte vraagt) is een bazaarachtig winkeltjescomplex. Een bazaar is een voorziening die juist geschikt is voor de weinig draagkrachtige (oudere) bevolking van Arnhemse Broek. Winkels die aan de Johan de Wittlaan nog een moeizaam bestaan voeren, zouden daar mogelijk onderdak kunnen vinden.

WEEKMARKT

- » Een weekmarkt completeert het geheel. Zie hiervoor ook het hoofdstuk 'Arnhemse Broek: een wijk waar bewoners prettig met elkaar samenleven'.

POSTAGENTSCHAP

- » De gemeente zoekt medewerking van een bank om het eventueel mogelijk te maken om binnen een winkelpand (bijvoorbeeld de supermarkt) een postagentschap op te richten zodat senioren in de buurt de mogelijkheid hebben om veilig geld te pinnen, postzegels te kopen e.d.. De pinautomaat zou ook buiten winkeltijden te gebruiken moeten zijn.

OPENBARE RUIMTE

- » In de openbare ruimte moeten voldoende voorzieningen voor ouderen worden opgenomen bijvoorbeeld rollatorvriendelijke stoepanden en banken om onderweg te kunnen pauzeren of een praatje te maken.

MEER BUSHALTES

- » Het openbaar vervoer zal verbeterd worden door meer bushaltes. In beginsel moet vanaf elke woning voor ouderen op redelijke loopafstand een halte zijn.

ONDERSTEUNING

- » Voor ouderen uit de wijk wordt de volgende ondersteuning ontwikkeld:
 - De BoodschappenPlusbus van SWOA, de dienst die ouderen meeneemt om samen boodschappen te doen, krijgt een impuls. Beoogd resultaat: meer bekendheid en daardoor een groter bereik van de doelgroep (ouderen). Daarnaast wordt de Plusbus uitgebreid met een boodschappendienst die de boodschappen thuis brengt bij ouderen.
 - Een vrijwilligerscentrale in de Symfonie gaat actief bemiddelen in vraag en aanbod van vrijwillige zorg. Zie hiervoor ook het hoofdstuk 'Arnhemse Broek: een wijk waar bewoners actief zijn'.
 - Een klussenbedrijf gaat klussen voor ouderen tegen een sociaal tarief uitvoeren. Het klussenbedrijf werkt ook met vrijwilligers uit de wijk. Dit klussenbedrijf wordt opgericht door de woningcorporaties in samenwerking met de vrijwilligerscentrale.

ACTIVITEITEN EN ONTMOETING

- » Zoals aangegeven bij het hoofdstuk 'De locatie Symfonie' en 'Arnhemse Broek: een wijk waar bewoners prettig met elkaar samenleven', wordt de Symfonie de centrale plek voor ontmoeting en activiteiten. Ouderen mogen daar niet bij ontbreken. Naast het Sint Peters Gasthuis ontwikkelen SWOA en Rijnstad in de Symfonie een activiteitenaanbod voor ouderen. Ook spontane inloop kan daar plaatsvinden. Vrijwilligers ondersteunen bij deze activiteiten de professionals. Daarnaast blijft, voor de ouderen in de Van Verschuerwijk, de Paperclip haar functie behouden als ontmoetingsplek.
- » Ouderen worden meer aangesproken op hun talenten. De vrijwilligers- en burenhulpcentrale spelen daarin een centrale rol. Zo dragen senioren ook bij aan 'maatschappelijke welvaart' in de wijk. Mobiele ouderen helpen mee bij het organiseren van activiteiten en bij het verrichten van allerlei vrijwilligerswerk.

(ONDERLINGE)ZORG VOOR SENIOREN

- » Ouderen die daar prijs op stellen, krijgen periodiek bezoek van een ouderenconsulent. Bij deze bezoeken informeren de consulenten de ouderen over voorzieningen, en bekijken ze de persoonlijke situatie van de ouderen. Indien nodig, wordt actief zorg ingeschakeld en bemiddeld naar andere diensten die nodig blijken.
- » Ook andere professionals zijn alert op signalen van ouderen en schakelen collega's in als dat nodig zou kunnen zijn.
- » Ook ouderen onderling kunnen zorgrelaties aangaan. Een voorbeeld is de telefooncirkel, waarbij ouderen elkaar dagelijks op een vast tijdstip bellen om te horen of het allemaal goed gaat.

WONEN (MET ZORG)

- » Corporaties realiseren bij herstructurering en/of nieuwbouw gelijkvloerse woningen die geschikt zijn voor ouderen. Zij bouwen ook seniorenwoningen in kleine clusters, waar zorg makkelijk geleverd kan worden. Een samenwerking met een zorginstelling garandeert levering van de benodigde zorg, gepland én ongepland. Zie ook het hoofdstuk 'De woningen – Algemeen'.

4. EEN WIJK WAAR BEWONERS PRETTIG MET ELKAAR SAMEN LEVEN

A. AMBITIE

- » Bewoners in het Arnhemse Broek moeten een grotere onderlinge betrokkenheid tonen. Dat leidt tot meer sociale contacten, ook tussen de verschillende bevolkingsgroepen, met een groter begrip voor elkaar. Als mensen betrokken zijn bij elkaar en elkaar beter kennen, voelen ze zich meer thuis in hun buurt en ervaren hun buurt als 'iets van hen'. Dat betekent meestal dat ze er beter op passen en anderen, die dat niet doen, daarop aanspreken.

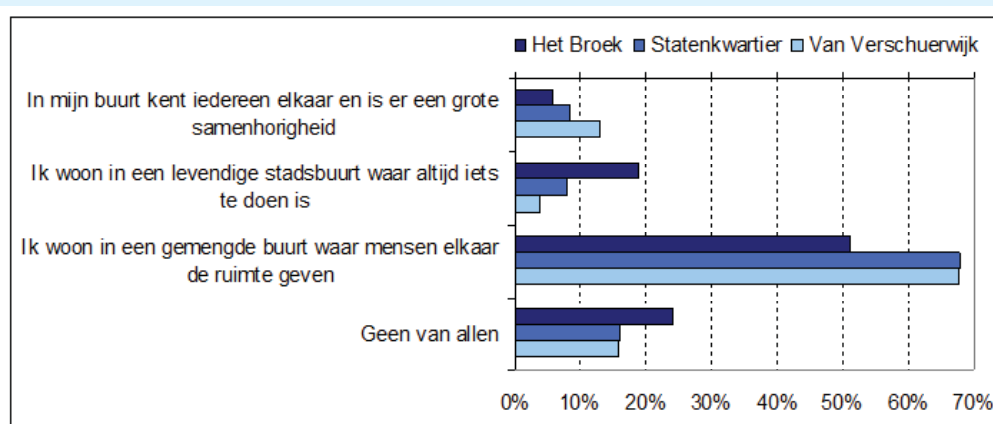

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Bewoners van Arnhemse Broek leven volgens eigen zeggen op dit moment teveel langs elkaar heen. De verschillende bewonersgroepen (oud-Broekenaren, allochtonen, nieuw Broekenaren) hebben weinig contact met elkaar. De groep oud-Broekenaren heeft een sterk eigen waarden- en normenbesef, waarvan andere groepen veelal een negatieve uitstraling ervaren.
- » Nieuw-Broekenaren gebruiken de wijk als tijdelijke 'transitiezone': ze wonen er vanwege de goedkope woning en de ligging van de wijk tegen het centrum. Maar bij een volgende stap op de woningmarkt, zoeken ze niet (per sé) binnen de wijk.
- » Veel bewoners voelen zich niet onveilig in de wijk. Wel hebben ze last van verkeer (agressief rijgedrag) en overlast van jongeren, drugsgebruik en -dealen. Bewoners willen dat deze overlast aangepakt wordt.
- » Politie ondervindt een lage melding- en aangiftebereidheid onder de wijkbewoners. Dit hangt samen met wantrouwen van bewoners richting instanties. Het heeft ook te maken met een bepaald groepsbesef, dat tot gevolg heeft dat men elkaar niet aangeeft. Men regelt het wel onder elkaar. Hoewel dit een ongewenste uiting betreft, duidt dit op een vorm van onderlinge verbondenheid.

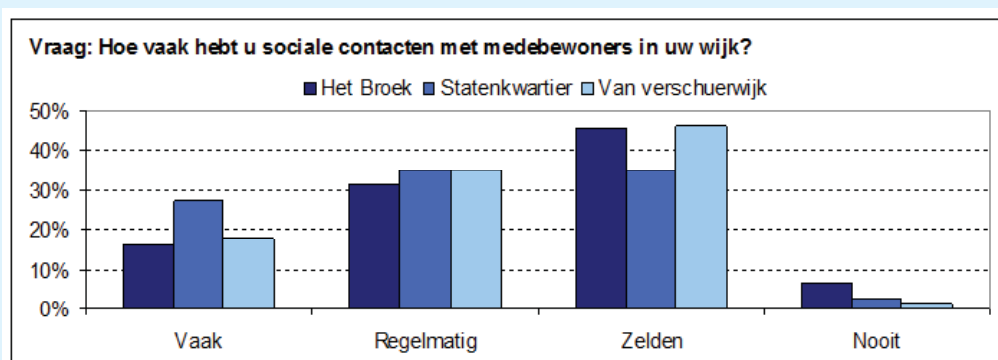
Informatie uit: beeld van de wijk, bevolkingsenquête Companen in 't Arnhemse Broek, december 2007:

Figuur: Arnhemse Broek. Typering van de buurt door bewoners.

Bron: Bewonersenquête Companen, 2007.

Figuur: Het Arnhemse Broek. Contacten met medebewoners.

Bron: Bewonersenquête Companen, 2007.

- » De helft van de bewoners in het Arnhemse Broek is gehecht aan de eigen buurt. Ook heeft de helft van de respondenten regelmatig tot vaak sociale contacten met medebewoners. De helft is het eens met de stelling dat men in de wijk op een prettige manier met elkaar omgaat.
- » Wel zijn er verschillen per buurt waarneembaar. Zo zijn bewoners in het Broek duidelijk minder gehecht aan de wijk. Ook hebben zij minder sociale contacten met medebewoners en vinden zij minder vaak dat men prettig met elkaar omgaat.
- » Ca. 25% van de respondenten beantwoordt alle drie de vragen positief. Over hen kunnen we zeggen dat zij een sterke binding met de wijk voelen. Dus: een kwart van de wijkbewoners voelt zich verbonden met de wijk.
- » Voor het samenleven in de wijk geven de bewoners een gemiddeld rapportcijfer van 6,3. Voor Het Broek valt het gemiddelde met een 6,0 iets lager uit dan in de andere buurten.
- » 51% van de bewoners van het Arnhemse Broek heeft plannen om binnen 5 jaar uit de wijk te verhuizen (=verhuisgeneigd). De meeste mensen die willen verhuizen, wonen nog niet lang in de wijk.
- » Jonge mensen tot 30 jaar zijn relatief vaak verhuisgeneigd (bijna driekwart). Van de mensen in een huurwoning heeft ruim de helft plannen om binnen 5 jaar uit de wijk te verhuizen, bij mensen in een koopwoning ligt dit beduidend lager, ruim eenderde.
- » Tenslotte: vooral mensen die zelden of nooit sociale contacten met medebewoners hebben, willen weg uit de buurt (71%).

C. UITWERKING

ELKAAR VAKER ONTMOETEN IN DE BUURT.

- » Door het organiseren van activiteiten waarbij ontmoeting tussen bewoners een belangrijk onderdeel is, kunnen voorwaarden worden geschapen voor het onderling leren kennen en het meer betrokken raken bij elkaar.

Aanknopingspunten:

- De Symfonie, onderdeel van de Brede School, richt zich sterk op de ontmoeting van de verschillende bewonersgroepen onderling (afzonderlijke bewonersgroepen, maar ook verschillende groepen samen). De Symfonie moet hiermee uitgroeien tot een bruisende centrale ontmoetingsplek voor alle groepen bewoners, autochtoon en allochtoon, jong en oud (Zie ook 'De locatie Symfonie').
- De Symfonie wordt ook de locatie van de burenhulp- en vrijwilligerscentrale die zich inspannen voor het ontwikkelen van onderlinge hulprelaties in de wijk. Zie bij 'Het Arnhemse Broek: een wijk waar bewoners actief zijn'.
- De straat is de omgeving waar de belangrijkste buurtcontacten plaatsvinden. Als bewoners zich thuis voelen in hun straat, is aan een belangrijke voorwaarde voldaan voor een goede sociale sfeer: 'Beter een goede buur dan een verre vriend'. Op dit niveau is onderlinge kennismaking en betrokkenheid dan ook belangrijk. Niet altijd gaat dit vanzelf. Bewoners kunnen wel een duwtje in de rug gebruiken om elkaar te leren kennen en met elkaar activiteiten te ontplooiën. Hierbij krijgen ze professionele ondersteuning vanuit de Symfonie.
- Voorbeelden:
- Organisatie van buurtgesprekken. Door straatgesprekken leren bewoners elkaar beter kennen. Voorwaarde om elkaar aan te klampen op straat voor een praatje, maar ook om met elkaar meer serieuze zaken te bespreken. Elkaar kennen, maakt het ook gemakkelijker om elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag en elkaar daar op te corrigeren.
- Met elkaar organiseren van straatactiviteiten, zoals een jaarlijks buurtfeest/barbecue, rommelmarkt, straattoneel, etc.

- Weekmarkt: aanvulling op winkelvoorzieningen en ontmoetingsplek voor iedereen. Waar vind je meer levendigheid dan op een markt? Wie wil daar niet groenten en vers fruit kopen? Goede kwaliteit tegen een betaalbare prijs. Arnhemse Broek krijgt een weekmarkt. Hij komt er door een samenwerking van de gemeente, de deelnemende ondernemers en het Wijkplatform. De weekmarkt zal bij voorkeur op het parkeerterrein van de Symfonie, in het hart van de wijk, gehouden kunnen worden.
- Ook de fysieke omgeving kan uitnodigen voor ontmoeting. Denk aan speelplekken voor jonge kinderen, trapveldjes voor oudere kinderen e.d.. Het hoofdstuk over de herinrichting openbare ruimte doet daar voorstellen voor.

TEGENGAAN OVERLAST EN CRIMINALITEIT

» Niet alleen elkaar kennen is belangrijk voor het bevorderen van de samenleving in de wijk; leefbaarheid wordt in belangrijke mate ook gediend met het handhaven van de openbare orde. Gedogen van overlast mag niet meer aan de orde zijn. Een taak van de politie, maar ook van de andere instanties en de bewoners zelf.

- De politie zal ervoor zorgen meer zichtbaar aanwezig te zijn in de wijk en goed bereikbaar voor bewoners die aangifte willen doen. Het is belangrijk dat de politie stringent optreedt tegen criminaliteit en overlast en wijkbewoners laat zien wat ze doet en bereikt. De politie werkt samen met de andere organisaties in de wijk bij de aanpak van overlast, zodat samen opgetrokken wordt en, heel belangrijk, dezelfde regels gehanteerd worden bij de aanpak van de overlastplegers.
- Bewoners moeten vertrouwen kunnen hebben in de politie en deze ook durven te benaderen, en op grond daarvan bereid zijn om aangifte te doen van crimineel gedrag en overlast in de wijk. Om de drempel om aangifte te doen te verlagen gaat de politie na of het mogelijk gemaakt kan worden dat bewoners ook in de wijkpost van de politie aangifte kunnen doen.
- Belangrijk is dat men het met elkaar eens is over waarden en normen in het openbaar gebied. Optreden tegen ongewenst gedrag heeft dan een duidelijk kader. En wordt beter geaccepteerd. Bewoners stellen daartoe samen met politie en de andere instanties leefregels op.

TEGENHOUDEN INSTROOM VAN BEWONERS MET A-SOCIAAL GEDRAG

- » Om te voorkomen dat Arnhemse Broek de wijk blijft met een overmaat aan bewoners die overlast geven en crimineel gedrag vertonen, moeten instanties zich inspannen om instroom van dit type mensen te voorkomen. Bij de woningtoewijzing zullen corporaties kandidaat-bewoners hierop screenen, samen met de politie. Corporaties zullen zich bij elk huisvestingsgeval de volgende vraag stellen: "Wat is de beste omgeving voor deze personen op dit moment, bekeken vanuit hun eigen situatie en vanuit de kwetsbaarheid van woonomgevingen?" Van daaruit maakt ze telkens een kwalitatieve afweging en stuurt ze actief op strategische 'plaatsing' van individuen. Gelukkig geeft de nieuwe Huisvestingswet daar gemeente en woningcorporaties de mogelijkheden toe.
- » Het uit de wijk plaatsen van bewoners die overlast geven en crimineel gedrag vertonen moet een maatregel zijn om de overmaat aan deze bewoners te verminderen. Een actief spreidingsbeleid over de hele gemeente is gewenst.

FYSIEK WIJKPERSPECTIEF

5. RUIMTELIJK BEELD

A. DE AMBITIE

Het ruimtelijk beeld van Het Arnhemse Broek heeft geen grote ingrepen nodig. Op onderdelen moeten echter zeker verbeteringen plaatsvinden.

- » Het isolement van Het Broek en Statenkwartier moet worden doorbroken. Dit kan vooral door verkeerstechnische en stedenbouwkundige maatregelen worden verbeterd.
- » Op het niveau van woning en woonomgeving kunnen verbeteringen worden aangebracht. Verbeteringen van het openbaar gebied komen in hoofdstuk 2 aan de orde.
- » Het openbaar groen moet worden verbeterd door de toevoeging van grotere recreatieve groengebieden, door de toevoeging van groene elementen, zoals bomen en gevelgroen en door de verbetering van de belevingswaarde van het bestaande groen.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Het Broek is vooral met de auto moeilijk bereikbaar.
- » De Van Verschuerwijk heeft last van geparkeerde auto's van bezoekers van het centrum en het stadskantoor.
- » Doorlopende achterpaden vormen een ontsnappingsroute voor inbrekers.
- » Tuinen en achterpaden worden niet overal goed onderhouden.
- » Winkelpanden worden veelal afgesloten met blinde rolhekken.
- » De winkelstrip langs de Johan de Wittlaan ter hoogte van de Statenlaan kent daarbij de volgende problemen:
 - de voorgevels zien er voor een deel onverzorgd uit
 - het trottoir aan de voorzijde (particulier eigendom) ligt er slecht bij
 - de achterontsluiting (particulier eigendom) is onverzorgd en sociaal onveilig.

C. UITWERKING

- » De vindbaarheid van de westelijke ontsluiting van Het Broek voor autoverkeer vanaf de Johan de Wittlaan moet worden verbeterd. Dit kan gebeuren in combinatie met het project Langzaam Sneller (zie hoofdstuk 3).
- » De blokkade voor het autoverkeer tussen de Van Oldenbarneveldtstraat en Het Broek moet worden gehandhaafd uit oogpunt van het voorkomen van sluipverkeer. De vormgeving kan echter veel aantrekkelijker dan nu het geval is.
- » De verbinding voor autoverkeer tussen de Groen van Prinstererstraat en het Statenkwartier moet worden verbeterd. Gestreefd moet worden naar tweerichtingsverkeer op de Van Slingelandtstraat tussen de Groen van Prinstererstraat en de Gogelstraat. Dit kan als de trap smaller wordt gemaakt.
- » Het parkeerprobleem in de Van Verschuerwijk kan worden opgelost door hier een blauwe zone of vergunninghoudersstelsel in te stellen. De blauwe zone is voor bewoners niet aantrekkelijk, gezien de beperkte maximale parkeertijd. Een vergunninghoudersstelsel is voor bewoners wel aantrekkelijk, echter met een sterk gereduceerd tarief.
- » De grens tussen openbaar gebied en voor- en zijtuinen moet zoveel mogelijk uniform worden vormgeven met bijvoorbeeld hagen of uniforme hekjes, gecoat in een donkere kleur.
- » Doorlopende achterpaden moeten worden afgesloten, bij voorkeur direct bij de aansluitende straat. Hiervoor kunnen het beste in een donkere kleur gecoate hekwerken worden gebruikt. Dit geldt met name voor het achterpad aan de noordzijde van de bebouwing aan de Johan de Wittlaan en de bevoorradingszone achter de flats aan de noordzijde van de Voetiuslaan.
- » Het schoonhouden van groen en achterpaden wordt verzorgd door de Woonomgevingsploeg. De Woonomgevingsploeg moet goed worden aangestuurd en zonodig worden uitgebreid. Eigenaren van slechte of verzakte schuttingen e.d. moeten hierop worden aangesproken. Rommel, hondenpoep e.d. moet direct worden opgeruimd.
- » De uitstraling van winkelpanden wordt vriendelijker bij gebruik van semi transparante rolhekken in plaats van gesloten hekken.

- » Indien winkelruimten vrijkomen, moeten hier weer nieuwe winkels worden gevestigd. De vestiging van kantoren, uitzendbureautjes e.d. moet worden voorkomen.
- » De eigenaren van de winkelstrip langs de Johan de Wittlaan ter hoogte van de Statenlaan, moeten worden gestimuleerd om de gesignaleerde problemen met betrekking tot de gevels, het trottoir en de achterontsluiting te verhelpen.
- » Het gebouw van het voormalige Stedelijk Gymnasium aan de Statenlaan wordt in principe door de gemeente verkocht aan een ontwikkelingscombinatie. Het oorspronkelijke monumentale schoolgebouw zal worden verbouwd ten behoeve van zorgwoningen in de huur. Indien in dit gebouw algemene zorgfuncties, zoals maaltijdverzorging, huisarts, fysiotherapeut, e.d. worden ingepast, verdient het aanbeveling indien deze functies ook voor de buurt beschikbaar zijn. Aangezien in de ruime omgeving van het Statenkwartier nauwelijks bruikbaar openbaar groen aanwezig is, is het wenselijk de locatie van de school aan de Statenlaan zoveel mogelijk in te zetten om het tekort aan bruikbaar openbaar groen in de omgeving enigszins te compenseren:
 - Het bestaande speelterrein moet worden gehandhaafd.
 - Het openbaar groen kan worden uitgebreid door de voor- en zijerven van de school openbaar te maken en de hekken te verwijderen. Bij de inrichting van het terrein moet zoveel mogelijk worden uitgegaan van de bestaande landschappelijke kwaliteiten, zoals de waterpartij aan de voorzijde.Parkeerplaatsen ten behoeve van de nieuwe woningen in het schoolgebouw kunnen worden gerealiseerd aan de achterzijde van het terrein.
- » De groenstrook langs het spoor tussen de Vosdijk en de Oude Zevenaarseweg moet worden heringericht als parkzone, aansluitend op het groen van de Spijkerbroek. In hoofdstuk 8 wordt hier verder op ingegaan.

- » Woningen kunnen in de woonstraten worden voorzien van gevelgroen. Hiervoor kan worden verwezen naar de folder over geveltuinen van de gemeente.

6. BUITEN GEWOON BETER (BGB)

A. DE AMBITIE

- » In het kader van Buiten Gewoon Beter wordt het openbaar gebied waar nodig op een kwalitatief goed basisniveau gebracht. Kleine ingrepen kunnen gelijktijdig worden meegenomen. Grotere ingrepen vallen buiten dit onderhoud, maar kunnen als Plusproject worden aangemeld. Voor structureel slechte plekken in de openbare ruimte, wordt dan een nieuw ontwerp gemaakt en uitgevoerd. Hiervoor is een beperkt budget aanwezig.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Vooral in Het Broek is sprake van een overdaad aan paaltjes, betonnen driehoeken, verkeersborden, versmallingen e.d.
- » Met name de Daendelsstraat en de Van Imhoffstraat hebben een sterk verouderde en gedateerde inrichting.
- » De wijk kent weinig openbaar groen. Het bestaande openbaar groen heeft een lage belevingswaarde.
- » De openbare ruimte in de Van Verschuerwijk wordt heringericht. Hiervoor is het ontwerp gereed.

C. UITWERKING

Onder de standaard BGB-ingrepen vallen:

- » Zoveel mogelijk paaltjes, driehoeken e.d. moeten worden verwijderd. Overbodige verkeersmaatregelen moeten komen te vervallen. Gedacht kan daarbij worden aan eenrichtingsverkeer, blokkades, opritten versmallingen e.d.
- » Tevens moeten in de hele wijk voldoende plekken worden aangebracht waar minder valide mensen goed en veilig kunnen oversteken en kunnen uitrusten.
- » De parkeersituatie in de Stuyvesanthof en de Van Diemenhof moet worden verbeterd.
- » De Daendelsstraat en Van Imhoffstraat hebben een woonerfachtige inrichting. Hiervoor in de plaats moet een traditioneel straatprofiel worden aangelegd. Voor de straat moeten bij voorkeur gebakken klinkers worden gebruikt.
- » Brommen en snorren moet worden verboden over het hele traject van de langzaam verkeersroute centraal door Het Broek.
- » In de Stadhoudersstraat moeten ter hoogte van Jan Van Riebeeckplein twee snelheidsremmende drempels worden aangebracht. Vanaf het Jan van Riebeeckplein kunnen spelende kinderen plotseling op de rijbaan komen.

Voor BGB-plusplek komen in aanmerking:

- » Het pleintje tegenover het St. Peters Gasthuis tot aan Johan de Wittlaan kan aantrekkelijker worden ingericht.
- » Op het binnenterrein tussen de Heemskerckstraat, Stadhoudersstraat en Willem Barentszstraat kan een openbare groenplek met een hondenuitlaatplek en speelplek worden ingericht.

- » De Johan de Wittlaan tussen de Voetiuslaan en de Oude Zevenaarseweg wordt heringericht. De herinrichting van de doorgaande weg valt buiten de BGB-plusplekken. De parallelweg aan de noordzijde van de Johan de Wittlaan kan worden heringericht als BGB-plus project. Gedacht wordt aan het laten vervallen van het fietspad langs de noordzijde van de hoofdrijbaan, het verschuiven van de grasberm en de aanleg van schuinparkeren langs de zuidzijde van de parallelweg. Hierdoor kunnen tenminste 22 extra parkeerplaatsen worden gecreëerd en kunnen de illegale parkeerplaatsen op eigen erf komen te vervallen. Mogelijk kan ook een wat grotere parkeervoorziening worden gemaakt bij het spoorviaduct.
- » Het parkeerterrein van de Aldi en het aansluitende openbaar gebied, achter de Symfonie, moet worden heringericht. De groengroep kan hiervoor verder voorstellen doen. In onderzoek is of hier tevens een weekmarkt kan plaatsvinden (zie hoofdstuk 7).
- » De strook langs het spoor tussen de Vosdijk en de Oude Zevenaarseweg moet worden heringericht als parkzone, aansluitend op het groen van de Spijkerbroek (zie hoofdstuk 8).
- » Het ruimtelijk beeld van de Broekstraat wordt negatief beïnvloed door het lelijke hek aan de voet van de wal langs het emplacement. Deze situatie verbeterd aanzienlijk, zodra een zwart gecoat hek op de kruin van de wal wordt geplaatst en het oude hek wordt verwijderd. In de Broekstraat moet het groen aan de zuidzijde beter worden verzorgd. Tevens moet de vervuiling van de watergang worden aangepakt. Het bestaande groen moet een hogere belevingswaarde krijgen.
- » Over de hele wijk verspreid kan de groene aankleding worden verbeterd. De groengroep kan hiervoor verdere voorstellen doen.
 - Voor de boombeplanting moet zoveel mogelijk één boomsoort per straat worden gebruikt. De wijken mogen met betrekking tot beplanting onderling verschillen.
 - Veel straten hebben geen bomen of openbaar groen. Hier moeten weer bomen of ander groen worden aangeplant.
 - Het parkeerterrein bij de Heinsiushof moet worden voorzien van bomen.
 - Aan de voorzijde van de Symfonie moet groen worden ingepast, waardoor de harde uitstraling wordt verzacht. Gedacht kan worden aan een bomenrij ter plaatse van de parkeerstrook. Hierdoor krijgt dit belangrijke knooppunt in de wijk een meer vriendelijke en groene sfeer.
 - In de wijk moet meer openbaar groen komen met een hoge belevingswaarde, ook voor in de winter, met name langs de hoofdwegen en de entrees van de wijk. Vaste planten zijn in dit opzicht een welkome aanvulling op het nu gangbare plantsoen. Meer gebruik van bijzondere solitaire sierbomen en struiken.
 - Tussen de singel en de parallelweg van de Johan de Wittlaan, tussen de huisnummers 70 en 160, kunnen bomen worden geplant.
- » Voor de wat grotere jeugd kan een crossbaan/BMX-baan worden aangelegd. Gedacht wordt aan de spoorzone (zie hoofdstuk 8). Hier kan ook een hangplek voor jongeren worden gemaakt.
- » Verspreid over de wijk kunnen bankjes worden geplaatst. Hiervoor moeten plaatsen worden gekozen die of uitnodigen voor zitten en kijken en het maken van een praatje of voor het uitrusten tijdens een langere wandeling ten behoeve.
- » Bij het achterpad bij de Adriaan Kluitstraat kan een pannakooi worden geplaatst.
- » Bij de Blokhut kan een picknicktafel worden geplaatst.
- » Het terrein van de Blokhut kan efficiënter worden ingericht, waardoor de zandbak en het speelterrein groter kunnen worden en het terrein zich meer opent naar de wijk.

7. HERINRICHTING JOHAN DE WITTLAAN - LANGZAAM SNELLER

A. DE AMBITIE

- » De Johan de Wittlaan tussen de Boulevard Heuvelink en de Voetiuslaan moet veranderen van scheidend element met een bovenwijkse verkeersfunctie in een landschappelijk aantrekkelijke route die bijdraagt aan de doorbreking van het isolement van Het Broek en het Statenkwartier.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Op dit moment is het traject Boulevard Heuvelink-Johan de Wittlaan tot aan de Hugo de Grootstraat sterk verouderd. De verkeerslichten voldoen niet meer aan de huidige eisen en de weg heeft geen goede uitstraling. Daarom wil de gemeente dit traject opnieuw inrichten volgens het principe Langzaam Sneller.
- » Door het aantal rijbanen terug te brengen in combinatie met het laten vervallen van de verkeersregelinstallaties, kan de Johan de Wittlaan na het kruispunt met de Hugo de Grootstraat/Boulevard Heuvelink tot aan het Airborneplein, een betere oversteekbaarheid krijgen zonder dat dit ten koste gaat van de doorstroming van autoverkeer.
- » De kruispunten bij het Airborneplein en de Voetiuslaan blijven voorzien van verkeerslichten, zodat hiermee het verkeer op het tussenliggende wegvak kan worden gedoseerd.
- » Het kruispunt van de Johan de Wittlaan met de Hugo de Grootstraat/Valckenierstraat is een bron van ergernis. De wachttijden vanuit de wijk zijn dermate lang dat het rode licht vaak wordt genegeerd. De snelheid op de Johan de Wittlaan is vaak hoog. Het kruispunt wordt veel gebruikt door schoolgaande kinderen van de Paulusschool en de Hugo de Grootsschool. De situatie is hinderlijk en gevaarlijk.
- » De waterloop tussen de Heemskerckstraat en de Valckenierstraat, vormt een barrière tussen Het Broek en het Statenkwartier. De bestaande dam is afgesloten voor ieder verkeer.

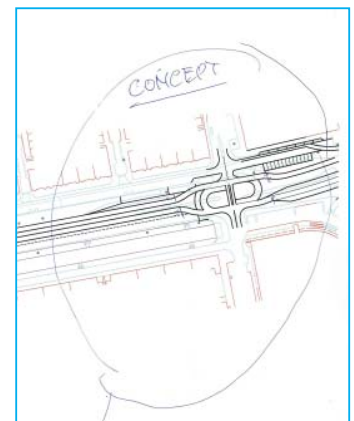

C. UITWERKING

- » Het project Langzaam Sneller levert een landschappelijk aantrekkelijker beeld op. Het project kan ook bijdragen aan de doorbreking van het isolement van Het Broek en het Statenkwartier echter onder de volgende voorwaarden:

- voor de oversteekbaarheid is het essentieel dat de reconstructie van het kruispunt Johan de Wittlaan/Hugo de Grootstraat/Valckenierstraat direct bij het project wordt betrokken.
- in het traject langs de waterloop moeten twee oversteken voor langzaam verkeer worden gemaakt. Hiermee wordt de verbinding tussen Het Broek en het Statenkwartier verder verbeterd. De duikers moeten op een hoogwaardige manier worden ontworpen.

- » Voor de laanbeplanting langs de Johan de Wittlaan moet voor één boomsoort worden gekozen. Langs de waterkanten wordt gedacht aan treurwilgen en elzen.

8. HERONTWIKKELING EMPLACEMENT

A. DE AMBITIE

- » Het spoorwegemplacement vormt een enorm potentieel transformatiegebied. Als het emplacement wordt ontwikkeld tot stedelijk gebied, ontstaat er een gunstig gelegen gebied, dicht bij het centrum, vlak bij de Rijn. Tevens kan het isolement van Het Broek in aanzienlijke mate worden doorbroken.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Het huidige emplacement wordt nauwelijks gebruikt. Intensieve gebruikers, zoals Billiton, Klugkist, zijn allang verdwenen. Slechts op kleine schaal wordt er nog door enkele bedrijven van de spoorverbinding gebruik gemaakt, met name door het Expeditie Knooppunt en Peja.
- » Het emplacement vormt een aantrekkelijk gebied voor de eventuele verplaatsing van functies uit het gebied van Centrum Oost. Hierdoor worden echter toekomstige transformatieprocessen mogelijk geblokkeerd.

C. UITWERKING

- » Het is belangrijk dat voor de locatie van het emplacement zo snel mogelijk een structuurvisie wordt opgesteld. Hierdoor kunnen op verantwoorde wijze ad hoc beslissingen over naar het gebied te verplaatsen functies worden genomen.
- » Het overleg met de eigenaar van het terrein Prorail/NS Vastgoed, is bepalend voor het doorgaan en het tempo van de transformatie. Het spreekt vanzelf dat de transformatie een lange looptijd heeft.
- » Op kortere termijn moet vooral worden ingezet op;
 - een verbinding tussen de Broekstraat en de Snelliusweg.
 - een groenzone aan de noordzijde van het emplacement, aansluitend op Het Broek, met een speelveld/parkje.
- » Gepleit moet worden voor een fietsbrug of watertaxi naar Malburgen tussen de Van Oldenbarneveldtstraat-Visserslaan. De fietsbrug moet voldoende doorvaarthoogte op de Rijn mogelijk houden. De brug zal dus lange aanbruggen nodig hebben.

9. ONTWIKKELINGEN V. OLDENBARNEVELDTSTR. EN OMGEVING

A. DE AMBITIE

- » Het gebied van de Van Oldenbarneveldt straat e.o. is sterk in beweging. Het al jaren durende proces van verrommeling kan daardoor worden gestopt.
De restauratie van de Van Verschuierwijk is gestart. Het PGEM-complex wordt op afzienbare tijd gerestaureerd en herbestemd tot woon-werkeenheden. Het oostelijk centrumgebied is in ontwikkeling.
In het gebied zullen nieuwe voorzieningen en centrumfuncties ontstaan, die de aantrekkelijkheid van de bestaande woonwijk vergroten.
- » Het oostelijk centrumgebied wordt momenteel herontwikkeld tot centrumgebied met woningen, kantoren, werken en voorzieningen. Het is de bedoeling dat dit een aantrekkelijke wijk wordt om te wonen en te werken.
Hieraan ten grondslag ligt de transformatie van een stedelijk werkgebied en de altijd gesoleerd gelegen woonwijk Rijnwijk. De Rijnwijk zal worden gesloopt. De bewoners zullen in het nieuwe gebied worden gehuisvest.
De ontwikkeling van een nieuw stedelijk gebied biedt kansen voor de versterking van het voorzieningenniveau voor de bestaande woonwijk.
- » Oostelijk centrumgebied is een wat abstracte naam. Een naam als Nieuw Rijnwijk laat nog een echo van het verleden horen.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Het zuidelijk deel van het gebied wordt gekenmerkt door veelal oudere bedrijventerreinen en complexen.
- » Het Pejagebouw domineert de omgeving. Het gebouw is opvallend door de witte kleur, de relatief grote schaal, de bedrijfsfunctie en de schrale architectonische uitstraling.
Hierdoor worden meer verfijnde elementen in de omgeving, zoals het nutsgebouwtje bij de Van Heemskerckstraat optisch weggedrukt.
- » De Rijnwijk zal worden gesloopt.

C. UITWERKING

- » Bij de ontwikkeling van het oostelijk centrumgebied moet rekening gehouden worden met de aanliggende woonbuurten. Uitgegaan kan worden van voornamelijk middelhoogbouw in stedelijke setting. De voorkeur gaat uit naar baksteenarchitectuur, passend bij bijvoorbeeld het PGEM-gebouw.

- » Het is verstandig de ontwikkeling van het oostelijk centrumgebied in voldoende kleine deelprojecten op te knippen. Hierdoor is de kans van spoedige realisatie van tenminste een deel van het gebied groter dan bij één groot project. Bij spoedige start van de uitvoering stijgt de kans om de oorspronkelijke bewoners van Rijnwijk in het gebied te herhuisvesten.
- » Gestreefd moet worden naar de situering van voorzieningen in het gebied tussen het oostelijk centrumgebied en Het Broek, met name langs de Van Oldenbarneveldtstraat.
- » Gedacht wordt daarbij aan een Multifunctioneel Centrum met een basisschool, sociaal-culturele en sportvoorzieningen en een supermarkt.

- » Overlegd moet worden met de eigenaar van Het Pejagebouw over aanpassing van de beeldbepalende gevels van het bedrijf, zodat het gebouw beter passend gemaakt wordt bij de omgeving.
- » De locatie van de Apostolische kerk komt beschikbaar voor herontwikkeling. De voorkeur gaat uit naar het handhaven van het gebouw. Het bestaande kerkgebouw kan echter uit oogpunt van beperkte cultuurhistorische waarde en bij het ontbreken van zinnige functies voor herbestemming worden gesloopt.
- » De locatie leent zich in dat geval bijvoorbeeld voor een Multifunctioneel Centrum (MFC) of voor een markant woongebouw van ca. 6 lagen, als tegenhanger van de Symfonie.
- » De voormalige ambachtsschool aan de Boulevard Heuvelink, met de uitbreidingen tot aan de B.P. Van Verschuerstraat, staat leeg. Het monumentale hoofdgebouw moet in ieder geval behouden blijven. Het overige gebied kan worden herontwikkeld voor stedelijke functies. Van belang is dat door de herontwikkeling meer publieke ruimte wordt gerealiseerd, zoals de verbreding van de B.P. van Verschuerstraat, een groene ruimte, een sportveldje e.d. Deze locatie leent zich eveneens voor een nieuw MFC.
- » De verplaatsing van De Boei uit voormalige drugsboot naar de Remisestraat mag geen overlast geven voor bewoners van de bestaande en nieuwe woongebieden.

10. SPREIDING BASISSCHOLEN

A. DE AMBITIE

- » Er zijn momenteel twee basisscholen in de wijk gevestigd, de Paulusschool en de Hugo de Grootsschool. De scholen liggen relatief dicht bij elkaar.
Zodra het oostelijk centrumgebied wordt gerealiseerd ontstaat de behoefte aan uitbreiding van de basisschoolvoorzieningen. De verwachting is dat door de ontwikkeling van het oostelijk centrumgebied ca. 200 leerlingen voor het basisonderwijs kunnen worden verwacht.
Voor de toekomst is het verstandig uit te blijven gaan van twee basisscholen voor de wijk, echter met een betere spreiding dan nu het geval is.
- » De ruimtenood van de Symfonie moet worden opgelost.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » De beide basisscholen werken onderling samen. Ook is er een intensieve samenwerking met de voorzieningen in De Symfonie, waaronder Rijnstad, het Sportbedrijf Arnhem en de SKAR. De Paulusschool is in de Symfonie gevestigd. De scholen functioneren redelijk tot goed. 50% van de kinderen uit het gebied gaan naar andere scholen in Arnhem.
- » De spreiding van de scholen is gunstig ten opzichte van de Johan de Wittlaan: één school aan de noordzijde en één school aan de zuidzijde. Beide scholen zijn echter aan de oostzijde van de wijk gelegen, hetgeen de spreiding niet ten goede komt.
- » De ruimte van De Symfonie is overbelast. Gezien de beperkte locatie is uitbreiding van het MFC niet mogelijk.

C. UITWERKING

- » Op termijn is het gewenst de Paulusschool te verplaatsen naar het gebied van de Van Oldenbarneveldtstraat e.o. Hierdoor ontstaat een evenwichtige spreiding van de basisscholen over de wijk en komt een school in of nabij het nieuwe oostelijk centrumgebied te liggen.
De beide scholen krijgen hierdoor een groter bereik en meer armslag. De samenwerkingsverbanden kunnen ongewijzigd blijven.
- » De vrijkomende ruimte in de Symfonie kan voor andere wijkvoorzieningen worden gebruikt. Tevens ontstaat hierdoor de mogelijkheid het MFC beter en aantrekkelijker te ontsluiten.

11. DE SYMFONIE EN OMGEVING

A. DE AMBITIE

- » De omgeving, de functie en de uitstraling van het enkele jaren geleden gerealiseerde complex De Symfonie met de achterliggende supermarkt kan ruimtelijk en verkeerstechnisch worden verbeterd.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » De voorzijde van de Symfonie vormt een relatief harde bebouwingwand naar de Johan de Wittlaan.
- » Het parkeerplein is onaantrekkelijk ingericht. Het parkeerterrein is alleen vanaf de Johan de Wittlaan te bereiken. Ook de zone tussen de supermarkt en de Paulusschool is inefficiënt en onaantrekkelijk ingericht. Het parkeerterrein bij de supermarkt is sinds kort eigendom van de gemeente. Hierdoor kunnen onaantrekkelijke elementen uit de bestaande situatie gemakkelijker worden verbeterd.
- » De parallelweg langs de Johan de Wittlaan moet worden opgebroken in verband met de vernieuwing van het riool. Dit geeft extra aanleiding om de ontsluiting van het parkeerterrein te herzien in combinatie met de verdere ontsluiting van de oostzijde van Het Broek.

C. UITWERKING

- » Aan de voorzijde van de Symfonie moet groen worden ingepast, waardoor de harde uitstraling wordt verzacht. Gedacht kan worden aan een bomenrij ter plaatse van de parkeerstrook. Hierdoor krijgt dit belangrijke knooppunt in de wijk een meer vriendelijke en groene sfeer.
- » Het parkeerterrein bij de supermarkt en het aansluitende openbaar gebied moeten integraal worden heringericht. Een onderzoek of op het parkeerterrein tevens een weekmarkt kan plaatsvinden is in gang gezet. De verkeersontsluiting van het terrein en de westzijde van Het Broek moeten hierbij worden betrokken. De sluiproute vanuit de Stadhoudersstraat naar de Johan de Wittlaan richting Westervoort wordt intensief gebruikt. De verwachting is echter dat na de verbetering van het kruispunt Valckenierstraat/Johan de Wittlaan de behoefte om de sluiproute te gebruiken, drastisch is verminderd. Mogelijk kan het parkeerterrein worden ontsloten vanuit de wijk (Stadhoudersstraat en Van Diemenhof) in plaats van de parallelweg langs de Johan de Wittlaan. Mogelijk kan op deze wijze tevens de bevoorradingsroute worden opgelost. De veilige oversteek over de Johan de Wittlaan in het verlengde van de centrale langzaam verkeersroute door Het Broek verdient bijzondere aandacht.
- » Op de supermarkt kan, door middel van een lichte constructie, extra ruimte worden gecreëerd ten behoeve van bijvoorbeeld kleinschalige werkgelegenheid. Hierdoor neemt tevens de betrokkenheid bij de wijk toe.
- » De uitstraling van de supermarkt na sluitingstijd is te gesloten. Door transparante rolluiken kan de uitstraling worden verbeterd.
- » De strakke regulering van reclame-uitingen van de winkels en bedrijven op de begane grond van De Symfonie mag enigszins worden afgezwakt. Momenteel zijn deze functies te weinig zichtbaar.

12. SPOORZONE TUSSEN VOSDIJK EN OUDE ZEVENAARSEWEG

A. DE AMBITIE

- » Aan de zuidzijde van de spoorlijn, tussen Velperpoort en de Oude Zevenaarseweg ligt een aaneengesloten gebied dat tot parkzone met een hoge recreatieve en ecologische waarde kan worden ontwikkeld. De plannen voor het deel 'Spijkerbroek', tussen Velperpoort en de Vosdijk zijn al in een vergevorderd stadium. Het aansluitende deel van Het Arnhemse Broek kan hierop aansluiten.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » In de huidige situatie is sprake van saaie grasvelden en een sloot, aan de noordoostzijde begrensd door de spoordijk.
- » Het driehoekige gebied omsloten door spoorlijnen, is voorzien van boombeplanting.

C. UITWERKING

SPOORZONE TUSSEN DE VOSDIJK EN DE VOETIUSLAAN

- » De strook langs het spoor tussen de Vosdijk t/m Eilandje Urk moet worden heringericht als parkzone, aansluitend op het groen van de Spijkerbroek. Met name bij de Vospoort is een grote ruimte aanwezig, die heringericht kan worden ten behoeve van recreatiedoeleinden. Het gebouw en de functie van de scouting moet daarbij gehandhaafd blijven. Met omwonenden heeft Groengroep een voorstel gemaakt voor de gewenste inrichting.

spoorzone tussen de Vosdijk en de Voetiuslaan

spoorzone tussen de Voetiuslaan en de Oude Zevenaarseweg

VOETIUSLAAN EN DE OUDE ZEVENAARSEWEG

- » In het kader van Het Groenatelier Forum kunnen de allochtone bewoners extra worden betrokken bij het groen in de wijk. Het groen kan zodoende een belangrijke sociale rol in de wijk gaan vervullen, zoals integratie op de volkstuin, educatie, sociale activering of het scheppen van werkgelegenheid. Thema is hierbij: multifunctioneel wijkgroen als motor tot natuureducatie, goed burgerschap en wijkcohesie. Gedacht wordt aan een groentetuin met individuele en gemeenschappelijke tuintjes, een ontmoetingstuin met onder andere een theetuin, alsmede een speel- en ontdektuin. In deze zone kan mogelijk een jeu de boulesbaan worden aangelegd.
Langs de spoorbaan worden geluidsschermen geplaatst. Dit geeft een goede aanleiding om de illegale bouwsels langs de spoordijk bij Eilandje Urk te verwijderen.
- » Ten zuidwesten van Eilandje Urk ligt een driehoekig gebied, omsloten door spoorlijnen. Het gebied is niet toegankelijk anders dan via de spoorlijn. Het gebied is eigendom van NS Vastgoed. Dit gebied is zeer geschikt voor volkstuinen. Overlegd zal moeten worden met de eigenaar over de mogelijkheden voor verbetering van de toegankelijkheid en het gebruik als volkstuincomplex.

13. DE WONINGEN - ALGEMEEN

A. DE AMBITIE

- » De wijk moet meer woningen krijgen die geschikt zijn voor ouderen. Ook ouderen moeten in de wijk kunnen blijven wonen.
- » De wijk moet meer combinatiemogelijkheden kennen van wonen en kleinschalig werken.
- » Huisjesmelkers die illegale bewoning toestaan, moeten worden geweerd. In deze panden is nauwelijks sprake van onderhoud. Bewoners van deze panden verkeren regelmatig in het drugs- en prostitutiecircuit en hebben een negatieve uitstraling op de wijk.
- » Structurele vochtproblemen in de wijk moeten worden opgelost.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Het aantal woningen dat geschikt is voor ouderen ligt ver onder het Arnhems gemiddelde.
- » De huidige mix van huur en koop, grondgebonden en appartementen wordt redelijk ervaren.
- » De wijk kent een nogal sterke scheiding van grootschalige bedrijventerreinen en monofunctionele woongebieden.
- » Vooral langs de Johan de Wittlaan is sprake van slecht onderhouden panden van huisjesmelkers met vaak illegale bewoning.
- » Veel bewoners in de wijk ondervinden overlast van vocht: schimmel, huiszwam, rottende vloeren. De oorzaak ligt waarschijnlijk in een te hoge grondwaterspiegel in combinatie met een te beperkte ophoging ten tijde van de bouw.

C. UITWERKING

- » Financiële en bureaucratische belemmeringen om woningen geschikt te maken voor ouderen, moeten worden geëlimineerd.
- » Onderzocht moet worden of in de wijk een woonzorgzone kan worden gesitueerd.
- » Gelegenheid moet worden gegeven voor kleinschalige niet hinderlijke werkgelegenheid aan huis.
- » Illegale bewoning, gedoogd door huisjesmelkers, moet worden tegengegaan.
- » Drugspannen moeten worden gesaneerd.
- » Voor de particuliere woningen langs de Johan de Wittlaan tussen de Voetiuslaan en de Oude Zevenaarseweg (huisnummers 303 t/m 427) wordt onderzocht of een collectieve Vereniging van Eigenaren (VVE) kan worden opgezet t.b.v. het inlopen van achterstallig onderhoud aan schilderwerk, voordeuren, balkons en gevelreiniging. Tevens kunnen de achterpaden worden afgesloten en kan het openbaar gebied worden heringericht, zodat meer parkeerplaatsen kunnen worden gemaakt. Gelijktijdig kan het parkeren uit de voortuin worden geweerd en kunnen de voortuinen worden voorzien van hagen of uniforme in donkere kleur gecoate hekjes of hagen.
Tezijnertijd kan een vergelijkbaar onderzoek worden gestart naar de woningblokken aan de Johan de Wittlaan 51 t/m 261a (noordzijde) en 56 t/m 202 (zuidzijde). Voor deze woningblokken geldt overigens dat de problematiek van een lagere orde is dan bij de woningnummers 303 t/m 427.
- » Door de gemeente moet worden onderzocht op welke wijze de structurele vochtproblemen kunnen worden opgelost. Gedacht wordt aan het verlagen van de grondwaterspiegel, partiële verhoging van het maaiveld en het vergroten van de waterberging in oppervlaktewater in combinatie met de loskoppeling van de hemelwaterafvoer.

14. DE CORPORATIEWONINGEN

A. DE AMBITIE

- » De corporatiewoningen vormen een groot deel van de woningvoorraad van de wijk. De oudere woningen moeten merendeels nog worden aangepast aan moderne woontechnische, thermische, energetische en akoestische normen. Waar redelijk mogelijk moeten de woningen voldoen aan het Politiekeurmerk.
- » De verbetering mag niet of slechts een beperkte huurverhoging tot gevolg hebben.
- » Het percentage van bereikbare, goedkope woningen in de wijk moet min of meer gelijk blijven.

B. HUIDIGE SITUATIE

- » Veel oudere corporatiewoningen hebben een matige staat van isolatie.

C. UITWERKING

- » De kwaliteit van de buitenschil kan op niveau worden gebracht door het aanbrengen van warmte-isolatie en waar nodig geluidsisolatie.
- » De corporaties kunnen extra inspanningen doen om de CO2 reductie te beperken door toepassing van b.v. HRe-c.v.'s, in overleg met de bewoners.
- » Voor grotere complexen kan worden onderzocht of het aanbrengen van photovoltaïsche (PV) cellen op het dak, al of niet in combinatie met een Warmte Koude Opslag (WKO) installatie mogelijk is. Hierdoor zijn grote energiebesparingen, en daarmee besparingen in de woonlasten, mogelijk.
- » Rekening moet worden gehouden met een goede ventilatie van de woningen.
- » In de wijk moeten meer woningen komen die geschikt zijn voor ouderen. De toegankelijkheid van oudere appartementen kan in enkele gevallen worden verbeterd door het aanbrengen van een lift. Dit kan echter niet bij portiekflats, zoals aan de Voetiuslaan/Johan de Wittlaan.
- » De flats aan de Voetiuslaan/Johan de Wittlaan moeten worden aangemerkt als gemeentelijk monument.
- » De belevingswaarde van het groen rond de flats moet worden verbeterd, bijvoorbeeld de zone achter de flats aan de zuidzijde van de Voetiuslaan.
- » Voor de oudere witte woningen aan de Daendelsstraat en Van Imhoffstraat moet worden onderzocht of bloksgewijze sloop en nieuwbouw van de woningen, gefaseerd over de periode tussen nu en bijvoorbeeld 15 jaar, tot de mogelijkheden behoort. De nieuwbouw zal daarbij in het bereikbare segment moeten plaatsvinden met een huur beneden de bereikbaarheidsgrens. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk huidige bewoners kunnen worden geherhuisvest in beide straten.
- » De corporaties moeten slecht in zeer beperkte mate woningen in de wijk verkopen.

15. COLOFON

WERKGROEP

- » Gemeente Wijkzaken, Jan Jans/Marielle Peeters - programmaleider
- » Gemeente Wijkzaken, Chris Zeevenhooven - wijkmanager
- » Rijnstad, Ids Breeuwsma/Hezel de Groot, opbouwwerker
- » K3 architectuur en stedenbouw b.v. BNA, Peter Koelewijn, architect/stedenbouwkundige
- » Companen, Annemiek Zoontjes
- » Bas Roodbergen
- » Willy Noppen, Rob van Sprang - bewonersgroep

INTERVIEWS/OVERLEG

- » Gemeente SO, Jos Verweij
- » Gemeente SO, Albert Mattijsen
- » Gemeente SO, Jantien Doornbos
- » Gemeente SO, Eline Dekkers
- » Gemeente SO, Verkeer Han Temmink
- » Gemeente SO, Verkeer Lambert Denessen
- » Gemeente SB, Jaap van Steenbeek, Frans Gooren
- » Gemeente SB, Harrie van Winsen
- » Gemeente SB, Robert van den Dikkenberg
- » Politie, Marcel Koning
- » Politie, Theo Berndsens
- » Politie, Frans Nijholt
- » Vivare Arnhem, Maarten van Gessel
- » Vivare, Gonda Versteeg
- » Volkshuisvesting, Gerrit Breeman
- » Volkshuisvesting, Henk van Ramshorst
- » Volkshuisvesting, Geertje Nijnsens
- » Portaal Arnhem, Marco de Wilde
- » Portaal, John Coppens
- » Rijnstad, Karin Veldkamp
- » Ondernemers Kontakt Arnhem, Rita Diets

FOTO'S

- » Ruben Ruwhof, Peter Koelewijn

VORMGEVING

- » Grootlicht Interactive Design

COÖRDINATIE

- » Jos van Beek Communicatie